

**UCHWAŁA NR XXXIX/255/13
RADY POWIATU TCZEWSKIEGO**

z dnia 29 października 2013 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Tczewskim na lata 2014 - 2020 wraz z Powiatowym Programem działań profilaktycznych mających na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą.

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 595, poz. 645) oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, z 2009 r. Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 125, poz. 842, z 2011 r. Nr 149, poz. 887) **Rada Powiatu Tczewskiego**

uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Tczewskim na lata 2014 – 2020 wraz z Powiatowym Programem działań profilaktycznych mających na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Tczewskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Powiatu
Tczewskiego


mgr Piotr Ody

UZASADNIENIE

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Tczewskim na lata 2014 – 2020 wraz z Powiatowym Programem działań profilaktycznych mających na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą są dokumentami wymaganymi przez art. 6 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Ustawa nakłada na samorządy obowiązek opracowania i realizacji programów ochrony osób doświadczających przemocy oraz programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy.

Programy są spójne z założeniami programów szczebla krajowego i regionalnego, wpisują się też w działania określone w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Tczewskim na lata 2013 – 2017. Określają one kierunki interwencji podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz działań profilaktycznych realizowanych przez jednostki szczebla powiatowego.

Uchwalenie powyższych dokumentów stanowi również podstawę do aplikowania o fundusze ze środków przeznaczonych na realizację programów przeciwdziałania przemocy.

Mając na uwadze powyższe podjęcie uchwały jest uzasadnione.

Załącznik do Uchwały Nr XXXIX/255/13
Rady Powiatu Tczewskiego
z dnia 29 października 2013 r.



**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W POWIECIE TCZEWSKIM
NA LATA 2014 - 2020**

Tczew, 2013

Spis treści

	strona
Wprowadzenie	3
1. Definicja przemocy w rodzinie	3
2. Konsekwencje zjawiska przemocy w rodzinie	6
3. Podstawy prawne	7
4. Specjalistyczna pomoc dla osób doświadczających przemocy oraz sprawców przemocy w rodzinie	9
5. Dane statystyczne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie	10
6. Cele i kierunki działań	12
7. Miejsce i czas realizacji Programu	18
8. Adresaci Programu	18
9. Rezultaty do osiągnięcia	18
10. Finansowanie	18
11. Monitoring	19
Zakończenie	19
Załącznik do Programu - Powiatowy Program działań profilaktycznych mających na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą	20

Wprowadzenie

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem społecznym, które niszczy ludzi, niezależnie od ich pozycji społecznej, czy ekonomicznej. Stanowi problem, którego nie wolno lekceważyć, gdyż wpływa destrukcyjnie nie tylko na człowieka będącego ofiarą przemocy, ale na całą rodzinę. Odbija się także na rolach i strukturach społecznych. Ofiara przemocy ma zaburzone poczucie bezpieczeństwa, często nie jest w stanie we właściwy sposób realizować się w życiu osobistym i społecznym. Zjawisko to wpływa także na zdrowie psychiczne, równowagę emocjonalną, jak również może być przyczyną wielu schorzeń somatycznych, a nawet zagrażać życiu. Przemoc jest przestępstwem, czyli bezprawnym i zawinionym czynem człowieka, który podlega karze obowiązującej w czasie jego popełnienia.

W ostatnich latach możemy mówić o uwidocznieniu zakresu zjawiska przemocy w rodzinie, także w powiecie tczewskim. Wiedza ta zobowiązuje osoby działające w obszarze pomocy społecznej i służby zobligowane do ochrony osób do podejmowania adekwatnych i skutecznych działań mających na celu pomoc w znalezieniu rozwiązania problemu.

W powiecie tczewskim od 2011 roku realizowany jest Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011 - 2013. Z analizy danych za ubiegłe lata zauważalnym jest zapotrzebowanie na działania profilaktyczne w tym zakresie, a także udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą, w tym w formie terapii i wsparcia. Zwiększa się również liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie zainteresowanych uzyskaniem pomocy w rozwiązaniu problemu.

Program ma służyć wytyczeniu kierunków działania dla wszystkich podmiotów szczebla powiatowego zaangażowanych w realizację założeń pomocy osobom uwięzonym w zjawisko przemocy lub nim zagrożonych. Zaplanowane działania mają na celu poprawę sytuacji rodzin doświadczających przemocy, a także ochronę osób i rodzin zagrożonych tymże zjawiskiem.

1. Definicja przemocy

Przemoc w rodzinie

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie **przemoc w rodzinie**, to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności

narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Jak wynika z powyższej definicji przemoc jest intencjonalna, polega na działaniu lub zaniechaniu jednej osoby, narusza prawa i dobra osobiste drugiej, a także powoduje cierpienie i szkody fizyczne lub psychiczne.

W zależności od występujących zachowań sprawcy przemocy wyodrębnia się rodzaje przemocy: **przemoc fizyczną** powodującą naruszenie lub realne zagrożenie sfery cielesnej osoby doznającej przemocy; **przemoc psychiczną** polegającą na sprawowaniu przez sprawcę psychicznej kontroli nad ofiarą; **przemoc seksualną**, czyli zmuszanie do odbywania stosunku lub poddania się innym zachowaniom seksualnym, a także zmuszanie do współżycia w nieakceptowanej formie; **przemoc finansową (ekonomiczną)**, która polega na utrzymywaniu osoby zależnej w całkowitej zależności finansowej; **przemoc polegającą na osaczeniu**; **przemoc w wymiarze społecznym**, związaną z zakazywaniem osobie kontaktów z rodziną, przyjaciółmi, zabranianiem wychodzenia z domu, upokarzaniem jej w miejscach publicznych.

Nie należy zapominać, iż przemoc ma charakter cykliczny. Bez pomocy z zewnątrz osoba doznająca przemocy rzadko kiedy jest w stanie sama ją przerwać. Wynika to często z faktu wiary w możliwość samoistnej zmiany zachowania sprawcy przemocy. Zazwyczaj w fazie ostrej przemocy (wybuchu gniewu i wyladowaniu agresji) osoba poszkodowana skłonna jest do szukania pomocy, jednakże bez należytego wsparcia wycofuje się ze swoich działań w następującej później fazie miodowego miesiąca (jest to faza skruchy ze strony sprawcy, okazywania żalu, jednak bez specjalistycznej pomocy kończy się to nawrotem przemocy spowodowanym ponownym wzrostem napięcia u sprawcy).

Przemoc wśród nieletnich

Coraz częściej brutalnością nacechowane są zachowania młodych osób. Zanika w nich szacunek do drugiego człowieka, współczucie i wrażliwość. Jednym z przejawów agresji i przemocy wśród dzieci są postawy prezentowane w szkole. Napastliwe zachowanie częściej manifestują chłopcy niż dziewczęta, zwłaszcza ci fizycznie silniejsi od rówieśnika. Agresorzy zazwyczaj mają o sobie dobre mniemanie, a agresję oceniają pozytywnie. Dzieci - ofiary zazwyczaj są nieśmiałe i osamotnione, mają niską samoocenę. Często zdarza się, iż jednostki stosujące przemoc działają indywidualnie, jednak niekiedy młodzież organizuje się w grupy,

by stosować przemoc i agresję wobec innych.

Nie bez znaczenia dla rozwoju postaw agresywnych jest środowisko rodzinne. Niekorzystnymi czynnikami wywołującymi zachowania agresywno – przemocowe są:

- niewłaściwa postawa wychowawcza ojca (zbytńia pobłażliwość lub rygoryzm),
- brak opieki i kontroli ze strony matki,
- wrogi lub obojętny stosunek uczuciowy jednego z rodziców,
- brak zgodności rodziców lub odmienne poglądy dotyczące sposobów wychowywania dziecka,
- brak harmonijnego współżycia w rodzinie,
- wzorce zachowań prezentowane przez rodziców.

Dzieci, które szczególnie często mają do czynienia z agresją i przemocą w rodzinie stosowaną też w stosunku do nich jako metoda wychowawcza, uczą się jej stosowania w relacjach z innymi.

Również w środowisku szkolnym występują czynniki ryzyka mogące sprzyjać wystąpieniu zachowań przemocowych u młodego człowieka. Zalicza się do nich najczęściej:

- presję czasową,
- niesprawiedliwe ocenianie, gdy uczeń czuje się poszkodowany,
- częste upomnienia,
- zbyt rzadko wykorzystywane umiejętności konstruktywnego rozwiązywania sytuacji konfliktowych przez nauczycieli i wychowawców,
- zbyt liczne klasy,
- złe warunki lokalowe.

Oprócz środowiska rodzinnego i szkolnego ważną rolę w funkcjonowaniu dzieci i młodzieży stanowi grupa rówieśnicza. Grupy uczą współdziałania, dają poczucie bezpieczeństwa i przynależności, stwarzają możliwość wymiany poglądów. Stwarzają warunki do bardziej śmiałych i odważnych zachowań. Mogą też zachęcać i dopingować do podejmowania zachowań ryzykownych, w tym agresywno – przemocowych. Grupa rówieśnicza może także modelować tego typu zachowania i osłabiać poczucie indywidualnej odpowiedzialności.

Coraz częściej środki masowego przekazu prezentują przemoc w różnorodnych formach i przejawach. Pokazywane i publikowane obrazy i informacje mają wpływ na modelowanie zachowań agresywnych w szczególności u dzieci i młodzieży. Przemoc i agresja pokazywane w mediach powodują wzrost tolerancji i zwiększają gotowość

do przejawiania zachowań przemocowych. Dziecko pod wpływem oglądania w telewizji scen przemocy może stać się mniej wrażliwe na przejawy okrucieństwa, akceptować przemoc jako sposób rozwiązywania problemów, naśladować w życiu akty przemocy widziane na ekranie.

2. Konsekwencje zjawiska przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie, jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody dla zdrowia psychicznego i fizycznego, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

Konsekwencje doświadczania przemocy przez osoby dorosłe

U osób doświadczających długotrwałej przemocy uwidaczniają się problemy somatyczne i emocjonalne. Do najczęstszych objawów należą:

- obrażenia ciała,
- choroby somatyczne związane ze stresem (ból głowy, żołądka, kręgosłupa lub w stawach oraz inne dolegliwości),
- przygnębienie, smutek, obojętność, popadanie w stany depresyjne, niepokój,
- niekontrolowane wybuchy płaczu, śmiechu czy agresji, zmienność nastrojów, decyzji,
- niepewność, stany lękowe, w tym lęk przed bliskością,
- nieufność, poczucie zagrożenia,
- niska samoocena,
- kłopoty z zasypianiem, koszmary nocne,
- kłopoty z koncentracją,
- zwiększone spożycie środków psychoaktywnych,
- zaprzeczanie, obwinianie się, bezradność, adaptacja do przemocy.

Osoby doświadczające przemocy niejednokrotnie zmieniają zdanie, bronią sprawcy. Zachowania te wynikają z wyuczonej bezradności, czy też stresu pourazowego. Wycofanie się z aktywnych działań służących wyjściu z przemocy może mieć związek z przekonaniem o bezskuteczności działań, popartym wcześniejszymi doświadczeniami albo z niską samooceną.

Konsekwencje doświadczania przemocy przez dzieci

Dzieci są często bezpośrednimi ofiarami lub/i świadkami przemocy w rodzinie. Pomijając obrażenia cielesne, przemoc ze strony najbliższych powoduje u dziecka zaburzenie

poczucia bezpieczeństwa i zaufania. Niezaspokojenie tych podstawowych potrzeb nie pozostaje bez znaczenia dla dalszego rozwoju młodego człowieka, a także może być przyczyną wielu schorzeń psychosomatycznych.

Dzieci doświadczające przemocy seksualnej wykazują:

- wysoki poziom depresji, poczucie osamotnienia,
- myśli samobójcze,
- zaburzenia snu, nadpobudliwość, agresję,
- obniżenie samooceny, poczucie bezwartościowości i bezradności.

Przemoc psychiczna może prowadzić do:

- nieprzystosowania emocjonalnego i psychicznego objawiającego się poprzez niski poziom kompetencji społecznych oraz trudności w kontaktach z rówieśnikami,
- deficytów intelektualnych w zakresie możliwości poznawczych, rozwiązywania konfliktów i kreatywności,
- problemów afektywno – behawioralnych takich jak: agresja, samoponížanie, lęk, wstyd i poczucie winy, wrogość i gniew, pesymizm i negatywizm.

Konsekwencje przemocy ujawniają się często również po długim czasie, kiedy dziecko dorasta, lub w jego dorosłym życiu. Odroczone skutki przemocy objawiają się w postaci różnych form niedostosowania społecznego, do których należą trudności w nauce, wagarowanie, ucieczki z domu, udział w nieformalnych młodzieżowych grupach przestępczych oraz wysoki poziom agresji, nadużywanie alkoholu i narkotyków.

Spoleczne konsekwencje przemocy w rodzinie

Przemoc domowa to również poważny problem społeczny. Zniszczony zostaje cały system rodzinny, odebrane poczucie bezpieczeństwa i możliwość prawidłowego rozwoju, zwłaszcza dzieciom. Istnieje duże ryzyko powielania przez najmłodszych zachowań przemocowych w dorosłym życiu. Brak właściwej reakcji na przemoc potęguje ją i utrwała, niosąc negatywne konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin i dla całego społeczeństwa.

3. Podstawy prawne

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie oparty jest przede wszystkim na założeniach ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r., Nr 180, poz. 1493 ze zm.) oraz Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (Uchwała Rady

Ministrów Nr 162/2006 z dnia 25 września 2006 r.). Nie sposób pominąć inne akty prawne niezbędne do realizacji Programu:

- ustawę z dnia 15 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jednolity Dz.U. z 2012 r. poz. 788 ze zm.),
- ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Postępowania Karnego (Dz.U. z 1997 r. Nr 89, poz. 555 ze zm.),
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz.U. z 2013 r. poz. 182),
- ustawę z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375),
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz.U. z 2012 r. poz. 1356 ze zm.),
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz.U. z 2012 r. poz. 124 ze zm.),
- ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (tekst jednolity Dz.U. z 2011 r., Nr 287, poz. 1687 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz.U. z 2011 r., Nr 50, poz. 259),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz.U. z 2011 r., Nr 209, poz. 1245),
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (Dz.U. z 2011 r. Nr 81, poz. 448),
- ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz.U. z 2013 r. poz. 595),
- ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity Dz.U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 ze zm.).

Art. 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa zadania przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego.

Do zadań powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

4. Specjalistyczna pomoc dla osób doświadczających przemocy oraz sprawców przemocy w rodzinie

Fakt doświadczania przemocy jest dla osób nią dotkniętych związany z olbrzymim obciążeniem psychicznym. Osoby żyjące w „związkach przemocowych” żyją w ciągłym strachu przed sprawcą. Jest to dla nich sytuacja, z którą niejednokrotnie nie potrafią same sobie poradzić. Długotrwałe trwanie w kryzysie może prowadzić do dezorganizacji życia. Ważne jest zapewnienie osobom doświadczającym przemocy specjalistycznej pomocy, zwłaszcza psychologicznej. W ramach zadań realizowanych na szczeblu powiatowym pomoc taką zapewnia Wydział Interwencji Kryzysowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tezewie. Osobom zainteresowanym proponowana jest pomoc w formie:

- indywidualnego wsparcia psychologicznego,
- pomocy prawnej,
- udziału w grupie wsparcia dla osób doświadczających przemocy.

Nie bez znaczenia są wszelkie działania skierowane do osób stosujących przemoc wobec najbliższych. Od sierpnia 2008 roku w powiecie tczewskim realizowany jest **program korekcyjno – edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie**. Liczba osób uczestniczących w programie zależy od zainteresowania, a także od posiadanych środków finansowych. W 2012 r., wzorem lat ubiegłych na ten cel Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tczewie otrzymało środki finansowe z budżetu Wojewody w wysokości 18 000 zł., co umożliwiło na objęcie pomocą w formie grupowej 12 sprawców. W ramach spotkań odbywają się konsultacje ze sprawcami przemocy i z ich rodzinami. Prowadzący pełnią także dyżury telefoniczne. Celem spotkań jest zapoznanie uczestników z definicją przemocy, jej rodzajami i formami, zaprezentowanie zachowań, które zaliczane są do przemocowych oraz cyklu przemocy. Przedstawiane są sposoby błędnego przekształcania informacji oraz fałszywego interpretowania rzeczywistości, a także stworzenie listy alternatyw, służących zapobieganiu zachowaniom niepożądanym. Osoby zgłaszające się z problemem nie radzenia sobie z agresją wobec najbliższych, które nie zakwalifikowały się do udziału w spotkaniach grupowych, nie są pozostawiane bez wsparcia. Mogą one skorzystać z pomocy psychologicznej Wydziału Interwencji Kryzysowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tczewie w formie spotkań indywidualnych.

5. Dane statystyczne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie

O skali zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie tczewskim mogą świadczyć działania podejmowane przez **jednostki szczebla powiatowego** takie jak: Komenda Powiatowa Policji w Tczewie, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Tczewie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tczewie, szkoły ponadgimnazjalne, Prokuratura Rejonowa w Tczewie.

Tabela: Działania związane ze zjawiskiem przemocy w rodzinie podejmowane przez jednostki powiatowe

Działanie		2011	2012
Liczba interwencji Policji w związku z przemocą domową		2340	2230
Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”	ogółem	195	133
	w tym przez: Policję	195	133
Liczba osób, którym została udzielona pomoc medyczna z związku z przemocą domową	ogółem	18	6
	w tym przez: Policję	11	1
	Szpital Tczewskie SA	2	5
	SOSW w Tczewie	3	
Liczba udzielonych porad osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	ogółem	872	1106
	w tym przez: PCPR	185	437
	Ognisko Wychowawcze		19
	Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	22	67
	CAPO-W		25
	SOSW w Tczewie	527	25
	Zespół Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących w Swarzędzie		50
	Zespół Szkół Ekonomicznych w Tczewie		30
	Zespół Szkół Rzemieślniczych i Kmieckich w Tczewie	116	168
	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Pelplinie		4
	Zespół Szkół Technicznych w Tczewie		130
	I LO w Tczewie		21
	II LO w Tczewie		50
	SOSW w Pelplinie		80
	Zespół Szkół Budowlanych i Ogólnokształcących w Tczewie	22	
Liczba spotkań dla osób doświadczających przemocy w ramach grupy wsparcia	ogółem	10	15
	w tym przez: PCPR	10	15
Liczba osób objętych programem korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy	ogółem	12	30
	w tym przez: PCPR	12	30
Liczba zarejestrowanych w Prokuraturze Rejonowej postępowań w sprawach o znęcanie się		186	147
Liczba spraw prowadzonych przez Prokuraturę Rejonową w związku ze znęcaniem się zakończonych skierowaniem do sądu aktu oskarżenia		35	50

Jak wynika z powyższych danych zauważalne jest znaczne zapotrzebowanie na wszelkie inicjatywy dotyczące przeciwdziałania i niwelowania zjawiska przemocy w rodzinie. Zwrócić należy uwagę, iż w stosunku do 2011 r. w 2012 r. spadła liczba interwencji Policji w związku z przemocą domową, a także liczba osób, którym została udzielona pomoc medyczna w związku z przemocą w rodzinie. W 2012 r. jednostki szczebla powiatowego wszczęły również mniej, w porównaniu z 2011 r., procedur „Niebieskiej Karty”. Sytuacja ta może wynikać z faktu coraz bardziej aktywnych działań Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych.

Zwiększa się natomiast liczba porad udzielanych osobom doświadczającym przemocy, jak również osób objętych programem korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy.

Na terenie powiatu podejmowanych jest wiele inicjatyw mających na celu ograniczenie zjawiska przemocy oraz podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie. Większość z realizowanych działań skierowana jest do dzieci i młodzieży na terenie szkół.

6. Cele i kierunki działań

Powiatowy Program składa się z szeregu interdyscyplinarnych działań, które są ukierunkowane na realizację poszczególnych celów. Jednocześnie zakłada się, że spójność działań prowadzić będzie do osiągnięcia jak najwyższego poziomu celu głównego.

Zakłada się, że Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 będzie stanowił interdyscyplinarną strategię działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej, realizowaną przez wszystkie jednostki i organizacje szczebla powiatowego zobligowane do podejmowania działań w tym zakresie.

Działania skierowane do społeczności, kadry jednostek działających w obszarze przeciwdziałania przemocy, osób doświadczających i sprawców przemocy domowej będą miały charakter:

- profilaktyczny (promowanie, propagowanie zachowań alternatywnych wobec przemocy),
- edukacyjny (upowszechnianie wiedzy na temat przemocy i jej negatywnych skutków, kształtowanie właściwych postaw, w tym braku akceptacji dla przemocy i obalanie stereotypów),
- pomocowy (specjalistyczne poradnictwo, działania terapeutyczne, korekcyjno-edukacyjne, informowanie o możliwościach i miejscach uzyskania pomocy),

- wspierający (wsparcie merytoryczne i praktyczne służb pomocowych, wzmacnianie i aktywizowanie instytucji i organizacji, rozwój instytucjonalny, współpraca i wymiana doświadczeń).

Celem głównym Programu jest ograniczenie zjawiska i skutków przemocy w rodzinie.

Działania podejmowane w ramach Programu mają przyczynić się do skutecznego reagowania i ograniczania zjawiska przemocy, wytworzenia w społeczności lokalnej poczucia odpowiedzialności za przestrzeganie prawa, zasad i norm społecznych oraz uświadomienia występujących zagrożeń wynikających z przemocy i sposobach przeciwdziałania im, jak również powstrzymać powielanie funkcjonujących stereotypów dotyczących tegoż zjawiska.

Cel szczegółowy nr 1: Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie i przemocy rówieśniczej oraz promowanie zachowań alternatywnych wobec przemocy

Kierunki działań	Wskaźniki	Realizatorzy
1. Organizacja zajęć profilaktycznych dla młodzieży w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych poprzez pogadanki, prelekcje, warsztaty, programy profilaktyczne	liczba zrealizowanych spotkań z młodzieżą liczba osób uczestniczących w spotkaniach liczba realizowanych programów profilaktycznych	- PCPR, w tym Wydział Interwencji Kryzysowej - Komenda Powiatowa Policji - Prokuratura Rejonowa - placówki oświatowe
2. Organizacja spotkań na temat działań propagujących pozytywne postawy w stosunkach międzyludzkich	liczba zorganizowanych spotkań	- Centrum Administracyjne Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych
3. Organizacja grup edukacyjnych dla rodziców oraz prowadzenie indywidualnych rozmów	liczba rodziców uczestniczących w spotkaniach liczba spotkań	- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna - Ognisko Wychowawcze
4. Organizacja czasu wolnego młodzieży poprzez kółka zainteresowań, wyjazdy integracyjne i inne imprezy promujące zachowania alternatywne do przemocowych	liczba zrealizowanych godzin edukacyjnych liczba zorganizowanych wyjazdów	- organizacje pozarządowe
5. Wspieranie samorozwoju osobowościowego poprzez grupy wsparcia i samorozwoju	liczba osób uczestniczących w spotkaniach liczba spotkań	

Uwaga! Rozwinięcie działań dotyczących profilaktyki zostało ujęte w Powiatowym Programie działań profilaktycznych mających na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą, stanowiącym załącznik do niniejszego Programu.

Cel szczegółowy nr 2: Podnoszenie jakości pracy służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

Kierunki działań	Wskaźniki	Realizatorzy
1. Superwizje dla osób zaangażowanych w proces pomagania	liczba spotkań liczba osób uczestniczących w spotkaniach	- PCPR, w tym Wydział Interwencji Kryzysowej - Komenda Powiatowa Policji
2. Wymiana informacji między podmiotami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	liczba spotkań przedstawicieli podmiotów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- Prokuratura Rejonowa - placówki oświatowe - Centrum Administracyjne
3. Umożliwienie osobom zajmującym się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie podnoszenia kompetencji	liczba osób uczestniczących w szkoleniach z zakresu przemocy	-Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych - Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna - Ognisko Wychowawcze

Cel szczegółowy nr 3: Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań w zakresie udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

Kierunki działań	Wskaźniki	Realizatorzy
1. Zapewnianie specjalistycznej pomocy w formie wsparcia indywidualnego osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	liczba udzielonych porad liczba osób, które skorzystały z pomocy	- PCPR, w tym Wydział Interwencji Kryzysowej - Komenda Powiatowa Policji
2. Organizowanie grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy	liczba osób uczestniczących w spotkaniach liczba spotkań	- Prokuratura Rejonowa - placówki oświatowe - Centrum Administracyjne Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych
3. Utworzenie Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Osób Doświadczających Przemocy	powstanie i funkcjonowanie SOW	- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna - Ognisko Wychowawcze
4. Udostępnianie informacji o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczenia przemocy w rodzinie	liczba udostępnionych materiałów informacyjnych liczba artykułów w prasie, na stronach internetowych liczba instytucji udzielających informacji	- organizacje pozarządowe

Cel szczegółowy nr 4: Redukcja zachowań agresywnych i nabycie nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów, sporów w rodzinach bez użycia przemocy

Kierunki działań	Wskaźniki	Realizatorzy
1. Zapewnianie specjalistycznej pomocy w formie wsparcia indywidualnego osobom stosującym przemoc wobec najbliższych	liczba udzielonych porad	- PCPR, w tym Wydział Interwencji Kryzysowej - Komenda Powiatowa Policji
2. Realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy	liczba osób uczestniczących w spotkaniach liczba spotkań	- Prokuratura Rejonowa - placówki oświatowe - Centrum Administracyjne Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych
3. Działania prowadzone przez kuratorów sądowych	liczba nadzorów kuratorskich nad osobami stosującymi przemoc	- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna - Ognisko Wychowawcze
4. Podejmowanie czynności prawnych wynikających z przepisów prawa	liczba interwencji liczba wszczętych postępowań liczba spraw skierowanych do sądu liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty	

7. Miejsce i czas realizacji Programu

Ze względu na interdyscyplinarny charakter oraz szerokie spektrum celów i zadań zaplanowanych na poziomie ogólnym, umożliwiającym dostosowywanie podejmowanych działań do potrzeb, Program będzie realizowany na obszarze całego powiatu tczewskiego w formie pracy ciągłej przez cały okres programowania.

8. Adresaci Programu

Powiatowy Program skierowany jest w szczególności do:

- 1) rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy;
- 2) osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- 3) osób stosujących przemoc w rodzinie;
- 4) świadków przemocy w rodzinie.

9. Rezultaty do osiągnięcia

Zakłada się, że realizacja Programu na terenie powiatu tczewskiego pozwoli na osiągnięcie następujących rezultatów:

1. zmianę postaw społeczeństwa wobec przemocy w rodzinie,
2. odpowiednie przygotowanie osób pomagających osobom doświadczającym i sprawcom przemocy w rodzinie,
3. spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie,
4. usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą,
5. niwelowanie skutków przemocy w rodzinie,
6. podniesienie poziomu wiedzy na temat zjawiska przemocy domowej i rówieśniczej.

10. Finansowanie

Zakłada się, że niniejszy program będzie finansowany w różnych formach, z wykorzystaniem wielu źródeł finansowania:

- budżetu państwa, z którego pochodzą środki przeznaczone na realizację zadań powiatów z zakresu administracji rządowej,
- środków własnych instytucji i organizacji zaangażowanych w realizację Programu,
- środków unijnych.

11. Monitoring

Program będzie monitorowany poprzez składanie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tczewie raportu z realizowanych działań. Zostanie on przedstawiony wraz ze sprawozdaniem z działalności PCPR przedkładanym Radzie Powiatu Tczewskiego po zakończeniu roku budżetowego.

Zakończenie

Każdy ma prawo do godnego traktowania, przestrzegania jego praw, dlatego też przemoc w rodzinie jest przestępstwem. Każdy, kto wie lub jest świadkiem tego zjawiska powinien poinformować o tym odpowiednie służby, które są zobowiązane do ochrony ofiar i udzielenia wszechstronnej pomocy. Niezbędnym jest realizowanie wszelkich inicjatyw mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Wielopoziomowe działania podejmowane przez wszystkie zaangażowane podmioty powinny wpłynąć na usprawnienie systemu pomocy, ograniczenie tego zjawiska i towarzyszących mu innych zachowań patologicznych oraz poprawy kondycji rodzin

Powiatowy Program działań profilaktycznych mających na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą

Wstęp

Zgodnie z przyjętym celem szczegółowym nr 1: „Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz promowanie zachowań alternatywnych wobec przemocy” przyjmuje się dla powiatu tczewskiego Powiatowy Program działań profilaktycznych mających na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku mówi, że *Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka a organy władzy publicznej zobowiązane są do ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją oraz że dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych.*

Wszystkie dzieci mają prawo do szczególnej troski i pomocy, dlatego też niezmiernie ważne jest podejmowanie wszelkich działań profilaktycznych, interwencyjnych i wspierających mających na celu promowanie i wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci. Lokalna polityka społeczna i rodzinna powinna sprzyjać zapewnieniu, w możliwie maksymalnym zakresie, odpowiednich warunków życia i rozwoju dziecka.

I. Podstawa prawna

Art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U z 2005, Nr 180, poz. 1493 ze zm.) nakłada na samorząd powiatowy między innymi obowiązek opracowania i realizacji programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

Inne akty prawne:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz.U. z 2013 r. poz. 182),
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz.U. z 2012 r. poz. 1356 ze zm.),
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz.U. z 2012 r. poz. 124 ze zm.),
4. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity Dz.U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 ze zm.).

II. Cel programu

Celem Programu jest podejmowanie działań służących zwiększeniu wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz promowanie zachowań alternatywnych wobec przemocy poprzez inicjatywy skierowane do młodzieży oraz rodzin i osób z terenu powiatu tczewskiego. Istotnym jest wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową, a także uświadamianie młodzieży zagrożeń wynikających ze zjawiska przemocy.

III. Planowane działania

Zakłada się, iż cel Programu będzie realizowany poprzez następujące działania:

- 1) organizację zajęć profilaktycznych dla młodzieży w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w formie pogadarek, prelekcji, warsztatów, programów profilaktycznych;
- 2) wdrażanie programów o tematyce przeciwdziałania przemocy;
- 3) organizację spotkań na temat działań propagujących pozytywne postawy w stosunkach międzyludzkich;

- 4) organizację grup edukacyjnych dla rodziców i rozmów indywidualnych;
- 5) psychoedukację rodziców podczas wywiadówek;
- 6) indywidualne poradnictwo dla młodzieży oraz pomoc w sytuacjach kryzysowych;
- 7) organizację czasu wolnego młodzieży w formie kółek zainteresowań, wyjazdów integracyjnych i innych imprez propagujących zachowania alternatywne wobec przemocy;
- 8) wspieranie samorozwoju osobowościowego w formie grup motywacyjnych i samorozwoju.

IV. Zakładane efekty

Realizacja założeń programu pozwoli na:

1. zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej zagrożeń płynących z przemocy w rodzinie,
2. pomoc rodzinom dysfunkcyjnym, z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i zagrożonych przemocą,
3. zapobieganie powielaniu złych wzorców rodzinnych i środowiskowych,
4. niwelowanie funkcjonujących stereotypów dotyczących przemocy,
5. propagowanie prawidłowych metod wychowawczych i postaw rodzicielskich,
6. zapewnienie usług poradniczych, wspierających i edukacyjnych dla rodziców,
7. rozwijanie umiejętności samokontroli i współzycia w rodzinie, konstruktywnego wyrażania uczuć,
8. zdobycie i poszerzenie wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy,
9. nabycie umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy,
10. rozpoznanie sygnałów zapowiadających zachowania przemocowe,
11. promowanie pozytywnych postaw (w tym poczucia odpowiedzialności za własne czyny) oraz zachowań alternatywnych wobec przemocy.

V. Wskaźniki

Ocena realizacji działań będzie odbywała się na podstawie wskaźników określonych w Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Tczewskim na lata 2014 – 2020.

VI. Adresaci projektu

Adresatami programu są osoby dorosłe, zwłaszcza rodzice z rodzin zagrożonych przemocą i młodzież szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych na terenie powiatu tczewskiego.

VII. Realizatorzy Programu:

Realizatorami Programu są:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tczewie, w tym Wydział Interwencji Kryzysowej
2. Komenda Powiatowa Policji
3. Prokuratura Rejonowa
4. placówki oświatowe
5. Centrum Administracyjne Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych
6. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
7. Ognisko Wychowawcze
8. organizacje pozarządowe

VIII. Miejsce i czas realizacji Programu

Działaniami zakładanymi w Programie zostanie objęty cały teren powiatu tczewskiego, a wszystkie działania będą miały charakter długofalowy i będą realizowane w latach 2014 – 2020.

IX. Źródła finansowania

Źródła finansowania wynikają z założeń Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Tczewskim na lata 2014 – 2020, którego Program jest integralną częścią.

X. Monitoring

Zasady monitorowania zostały określone w Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Tczewskim na lata 2014 – 2020.

Zakończenie

W czasach, gdy przemoc w rodzinie jest coraz częstszym zjawiskiem, niezbędne jest podejmowanie kompleksowych działań mających na celu zmniejszenie skali tego zjawiska. Jest to możliwe między innymi dzięki podejmowaniu inicjatyw profilaktycznych zarówno w rodzinach zagrożonych lub dotkniętych przemocą, jak również wśród młodzieży. Niezmiernie ważne jest promowanie i wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci oraz prezentowanie zachowań alternatywnych wobec przemocy.

W związku z powyższym w realizacji Programu zakłada się udział różnych pomiotów szczebla powiatowego, które swoimi działaniami obejmują pomoc oraz ochronę dziecka i rodziny.